

Venäjän historian dosentti Kati Parppein esitelmä säätiön vuosijuhlassa 1.4.2023

”Karjala Venäjän kartalla”

Arvoisa juhlaväki,

kulunut vuosi on ollut hämmentävä, surullinen ja pelottavakin. Kun pandemian aiheuttama poikkeustila hellitti, aloitti Venäjä hyökkäyssotansa Ukrainassa. Sotatapahtumat resonivat meissä Suomen ja varsinkin itäisen Suomen asukkaissa enemmän kuin niissä, jotka asuvat vaikkapa Euroopan läntisellä laidalla. Syitä tähän tarvitsee tuskin luetella.

Voi sanoa, että Ukrainassa kärsitään nyt Neuvostoliiton hajoamisen jälkikouristuksia raskaimman kautta. Samalla koko sodan tielle lähteneen Venäjän tulevaisuus on sumun peitossa. Tapahtumien heijastevaikutuksista ovat saaneet osansa Karjalan alue ja karjalaiset molemmilla puolilla rajaa. Sellaisia ovat esimerkiksi evakkoajan kokoneiden omakohtaiset muistot ja pelot, jotka aktivoituivat ukrainalaisten pakolaisten ahdinkoa seuratessa. Yhteydet rajan yli ovat katkenneet tai ainakin niiden ylläpitäminen on suuresti hankaloitunut. Mutta myös Venäjän sotapropaganda ja vaikuttamisryitykset sivuavat Karjalaa ja karjalaisia.

Tässä esitelmässä keskiössä onkin Karjalan ja karjalaisten asema ja rooli uudessa tilanteessa ja lopulta se, mihin ne asettuvat Venäjän informaatiovaikuttamisen kentällä. Itse asiaan edetään kuitenkin mutkan kautta ilmiötä taustoittaen. Asetan aluksi Karjalan historialliseen ja maantieteelliseen viitekehykseensä suhteessa Venäjään. Tässä lyhyessä ja ylimalkaisessa historiakatsauksessa pistäydymme aina keskiajalla asti, mutta näkökulmana on esitelmän otsikon mukaisesti Karjala Venäjän kartalla. Katse on siis idästä päin kohti Karjalaa ja Suomea ja viitekehyksenä väljästi venäläinen imperialismi.

Sitten tarkastelen Karjalaan ja karjalaisiin liittyvää informaatiovaikuttamista laajemmin Venäjän propagandan ja sen hyökkäyssodan viitekehyksessä, koska tässäkin kokonaisuuden ymmärtäminen on oleellista.

Nykyisin ymmärretään ja hyväksytään, että karjalaisuuksia ja karjalaisia identiteettejä on monenlaisia kahden puolen Suomen ja Venäjän rajaa. Jollakin tunne karjalaisuudesta pohjautuu kieleen tai uskontoon, toisella evakkotaustaan, kolmannella pohjoiskarjalaisuuteen ja niin edelleen. Yleistäen voi kuitenkin sanoa, että kaikkiin näihin karjalaisuuksiin liittyy tavalla tai toisella kokemus juurista rajamaassa. Sen voi väittää olevan meitä monenkirjavia karjalaisia yhdistävä tekijä.

Rajamaat taas ovat alueita, joihin kautta aikojen on liittynyt jännitteitä ja kilpailuasetelmia. Ja vastaavasti raja-alueiden asukkaat ovat niitä, joita rajasodat ja muut levottomuudet ovat eniten tavanneet koskettaa samalla, kun heillä ei ole ollut mitään sananvaltaa vallanpitäjien päätöksiin ja rajamuutoksiin. Tämähän tietävät oikein hyvin myös karjalaiset.

Vaikka Karjala onkin ollut rajamaata vuosisatojen ajan, noin ylipäänsä sen merkitys Venäjän alueen muotoutuville valtakunnille oli vähäinen aina 1700-luvulle saakka. Hallintokeskuksista – eli ensin Novgorodista ja sitten Moskovasta – katsottuna kyseessä oli syrjäinen ja harvaan asuttu kolkka, vaikka se sijaitsikin kauppareittien liepeillä. Karjalaisilta voitiin ostaa turkiksia ja muita metsän

antimia, mutta muuten erämaiden asukkaat eivät juuri vallanpitäjiä kiinnostaneet. Valtakunnan rajan sijainnista toki sodittiin useaan otteeseen Ruotsin kanssa ja harvalukuista väestöä pyrittiin vähitellen sitomaan keskusvaltaan. Tämä tapahtui kirkon toimin sekä verotuksella ja hitaasti kehittyvällä paikallishallinnolla.

Samalla tavalla toimittiin kaikkialla, minne resurssien perässä laajenevan Venäjän hallinto otteensa ulotti. Siperiakaan ei ollut tyhjiö, vaan sitä asuttivat lukuisat alkuperäiskansat. Kuten karjalaiset, myös nämä muut ryhmät liitettiin osaksi valtakunnan väestöä – ainakin nimellisesti. Venäjän toimet olivat kolonialistisia ja usein väkivaltaisia siinä missä muidenkin elintilaansa kasvattavien suurvaltojen.

Mutta Karjala alkoi toden teolla kiinnostaa hallintoa ja eliittiä vasta, kun tsaari Pietari Suuri perusti Pietarin kaupungin 1700-luvun alussa Suomenlahden pohjukkaan. Uudenkaupungin rauhan jälkeen Venäjälle siirtyneistä Karjalan alueista tuli tärkeä raaka-aineiden lähde. Karjalasta vietiin vauhdilla kasvavaan uuteen pääkaupunkiin niin kiveä, puuta kuin työntekijöitäkin. Kannaksen ja Laatokan Karjalaan perustettiin sahoja ja louhoksia ja voittomaalta myönnettyillä maanomistuksilla palkittiin venäläistä yläluokkaa.

Vuonna 1809 rajoja siirrettiin taas ja Suomen autonominen suuriruhtinaskunta perustettiin osaksi Venäjää. Nyt rajamaana olikin Karjalan sijaan koko Suomi. Seuraavina vuosikymmeninä kansallisaatteet alkoivat nostaa päätään ympäri Eurooppaa ja myös Venäjällä. 1800-luvun toisella puoliskolla nouseva kansallinen tietoisuus alkoi aiheuttaa yhä enemmän jännitteitä keisarikunnan länsireunalla; Ukrainan alueella, Puolassa, Baltiassa ja Suomessa.

Karjala on ollut tyyppillistä rajaseutua myös kulttuurinsa osalta. Vaikutteita on vuosisatojen aikana tullut joka ilmansuunnasta, ei siis vain idästä ja lännestä, kuten on usein totuttu ajattelemaan. Etenkin ortodoksisten rajakarjalaisten osaksi kiristyvässä tilanteessa tuli väliinputoajan rooli. Luterilaisen Suomen näkökulmasta heidän kielensä oli oikea tai vähintään oikeansuuntainen venäläisvaikutteista huolimatta; karjalaahan pidettiin pitkään suomen murteena. Myös kansallisromanttiset näkemykset Karjalasta suomalaisen kulttuurin kehtona, ja sittemmin topeliaaninen kuvasto karjalaisista laulavaisena ”Suomen kansan päiväpuolena”, edistivät suopeaa suhtautumista karjalaisiin. Ortodoksikarjalaisten osalta heidän uskontonsa nähtiin kuitenkin ongelmallisena. Se edusti vieraita ja vieroksuttavia venäläisiä vaikutteita Karjalan laulumailla.

Venäläisten näkökulmasta tilanne oli päinvastainen: ortodoksinen uskonto sitoi karjalaisia tervetulleella tavalla Venäjään ja sen kirkolliseen hallintoon, mutta muuten heidän uskollisuutensa pelättiin suuntautuvan Suomeen. Seurauksena oli muun muassa kielipoliittisia vääntöjä.

Pitkälti uskonnon pohjalta ortodoksisten karjalaisten nähtiin olevan tavoiltaan ja kulttuuriltaan lähempänä venäläisiä kuin luterilaisten suomalaisten. Venäläisissä 1800-luvun mielikuvissa suomalaiset ja karjalaiset nähtiin kuitenkin pitkälti samankaltaisina kansoina suuren keisarikunnan rajamaalla. Ajan suurvenäläisten, imperialististen näkemysten mukaisesti tällaisilla pikkukansoilla ei ollut omaa historiaa ja ne olivat muutenkin alkukantaisia savupirtteineen ja surkeine oloineen (tässä voi toki aiheellisesti kysyä, oliko Venäjän valtavan maalaisväestön tilanne sen parempi). Suuren Venäjän huomaan ja vaikutuspiiriin pääsemisen ajateltiin olevan näille kansoille ja niiden kehitykselle onnekas käänne.

Yhteen niputettuja suomalaisia ja karjalaisia kutsuttiin Venäjällä usein tshniksi, kuten myös virolaisia ja inkeriläisiä. Heitä pidettiin vähäpuheisina, rehellisinä ja ahkerina, joskin viinaan menevinä ja itsepäisinä. Venäläisessä kirjallisuudessa tshnien kustannuksella pilailtiin estoitta, mutta heidän omintakeisuuttaan myös arvostettiin. Kasvavan matkailun myötä venäläisten mielikuvat ja stereotypit suomalaisten takapajuisuudesta ja alkukantaisuudesta muuttuivat. Karjalan alueen asutuksessa ja kulttuurissa oli vielä paljon venäläisille tuttua, mutta lännemmäksi mentäessä suomalaisten hyvät ja Venäjää kehittyneemmät olot hämmästyttivät matkailijoita.

Suomalaisten kansallisuushankkeiden tukeminen 1800-luvun mittaan oli jossain määrin jopa Venäjän intressien mukaista, koska sillä saatiin kasvatettua henkistä etäisyyttä suomalaisten ja Ruotsin välille. Mutta vuosisadan vaihteeseen tultaessa lieka alkoi kiristyä ja sooloilevia suomalaisia ryhdyttiin palauttamaan yhteiseen isovenäläiseen ruotuun. Suomalaisittain puhutaan "sortokaudesta" ja näkökulma keskittyy suomalaisten kaltoinkohteluun, mutta itse asiassa kyseessä oli horjuvan ja ylisuureksi kasvaneen imperiumin yritys saada reuna-alueet paremmin kontrolliin, ei vain autonomista Suomea koskevat kiristykset.

Jonkinlaisena väliyhteenvetona voimme siis todeta, että Karjala on venäläisissä mielikuvissa ja myös venäläisessä geopoliittisessa todellisuudessa ollut pitkään melko syrjäinen ja vähäväkinen nurkkaus. Väestön osalta karjalaisuus ja suomalaisuus nähtiin toisiinsa kietoutuneina, joskin ortodoksikarjalaisten myötä Karjalalla on ollut muuta Suomea tiiviimpi yhteys Venäjään. Mitään varsinaista erityisasemaa Karjalalla ei keisarikunnan kokonaiskuvassa ollut Suomen ruhtinaskunnan autonomiasta ja Pietarin läheisyydestä huolimatta. Se on ollut osa potentiaalisesti epävakaita reuna-alueita, jotka on pitänyt pyrkiä sitomaan keskusvaltaan ja hallintoon ja turvaamaan niiden asukkaiden uskollisuus vallanpitäjää kohtaan.

Sittemmin keisarikunnan romahtaminen, Suomen itsenäistyminen, 1900-luvun alkuvuosikymmenten kuuhunta ja lopulta toinen maailmansota toivat uusia kerroksia, jakolinjoja, jännitteitä ja kipukohtia Karjalan ja karjalaisten historiaan rajaseudun alueena ja kansana. Nuo jännitteet ovat juuri niitä, joihin tänä päivänä pyritään iskemään ja joita käytetään hyväksi kaikenlaisen epäsovun ja epätietoisuuden lietsomisessa.

Tässä vaiheessa on syytä tähdentää, että nykyvenäläisestä näkökulmasta Karjala tarkoittaa ennen muuta Karjalan tasavaltaa, jossa asuu yhtenä vähemmistönä karjalaisia ja jonkin verran myös suomalaisia. Suomen puolen Pohjois- ja Etelä-Karjala eivät samalla tavoin hahmotu osaksi Karjalaa. Karjalaiset nähdään siis ensisijaisesti yhtenä Venäjän omista vähemmistöistä. Suomessa taas asuu venäläisestä näkökulmasta suomalaisia, eivätkä karjalaiset suomalaisena vähemmistönä ole Venäjälle mitenkään merkityksellinen ryhmä.

Toisaalta sama perspektiivin vinouma koskee monia suomalaisia: heille rajantakainen Karjala on vieraampi kokonaisuus, jos sinne ei ole ollut mitään omakohtaisia yhteyksiä tai juuria.

Tarkastellaan nyt sitä, miten rajantakaista Karjalan aluetta hyödynnetään Venäjän propagandassa ja miksi. Mielikuvat Suomesta ja suomalaisistahan ovat tavanneet Venäjällä olla hyvin myönteisiä ja hitaasti muuttuvia. Kuten 1800-luvulla, suomalaisia on edelleen pidetty hiljaisina ja toimissaan verkkaisina, mutta luotettavina ja rehellisinä. Suomalaisen yhteiskunnan ja viranomaisten vakautta ja ennakoitavuutta on arvostettu etenkin verrattaessa sitä korruptoituneeseen venäläiseen järjestelmään.

Mutta Venäjän nykyhallinto on asemoinut Suomen osaksi Venäjälle vihamielistä ”Länttä”. Niinpä noita vakiintuneita, myönteisiä mielikuvia on haluttu lähteä muokkaamaan kielteisempään suuntaan. Siihen on otettu työkaluksi historia.

Historiapolitiikka tarkoittaa menneisyyden valikoivaa hyödyntämistä nykyhetken tarpeisiin. Se on universaali ilmiö, mutta nyky-Venäjällä tämä historian hyötykäyttö – tai voisi sanoa ryöstöviljely – isänmaallisuuden ja sisäisen yhtenäisyyden pönkittämiseen on ollut jo pidempään täysin avointa toimintaa. Valtio on pyrkinyt saamaan monopolin siihen, miten menneisyyttä kansalaisille esitetään. Kaikki kriittisemmät näkemykset historiasta on haluttu vaieta.

Nyky-Venäjän oman historiakuvaston keskiössä on toinen maailmansota eli Suuri isänmaallinen sota, kuten sitä Venäjällä kutsutaan. Mielikuvat sankarillisista neuvostosotilaista pelastamassa maailmaa natsismilta ovat niitä, mihin Ukrainaa koskevassa propagandassakin nyt nojaututaan. Samoja, vakiintuneita mielikuvia on myös käytetty muiden Venäjän toimia vastustavien maiden mustamaalaamiseen. Natseja eivät edusta vain Ukrainan hallinto ja Venäjän hyökkäykseen vastanneet ukrainalaiset, vaan tavalla tai toisella kaikki Ukrainan tukijat.

Niinpä ei ole yllättävää, että käytännössä suuri osa Venäjän Suomea ja Karjalaa koskevasta propagandasta liittyy jatkosotaan ja Suomen yhteistyöhön Saksan kanssa. Sitä alleviivaamalla voidaan paitsi korostaa suomalaisten natsikytköksiä, myös valkopestä Venäjän oman historian hankalia kausia. Kuten sanottu, muille kuin sankaritarinoille ei valtion virallisessa historiakuvastossa ole sijaa.

Niinpä esimerkiksi muutama vuosi sitten Stalinin vainojen ajalta peräisin olevien, Karjalan Karhumäen liepeillä sijaitsevien Sandarmohin joukkohautojen osalta esitettiin uusi teoria. Sen mukaan paikkaan olisikin haudattu suomalaisten jatkosodan aikana teloittamia neuvostosotilaita. Tälle väitteelle ei ole löytynyt vahvistusta kaivauksista huolimatta. Siitä kuitenkin uutisoitiin Venäjällä laajalti aivan kuin se olisi jo osoitettu toteen, joten sen voidaan katsoa täyttäneen tehtävänsä. Näin 30-luvun julmia joukkoteloituksia saatiin ikään kuin peiteltyä vaihtoehtoisella kuvastolla, joka ulkoistaa pahanteon ulkoiselle viholliselle, tässä tapauksessa siis suomalaisille sotilaille.

Niin ikään jo ennen hyökkäystä Ukrainaan Venäjällä nostettiin esiin jatkosodan aikainen suomalaismiehitys ja keskitysleirit Itä-Karjalassa. Samaten suomalaisten osuutta Leningradin piiritykseen alettiin korostaa. Väitettiin muun muassa uusien arkistolöytöjen osoittavan, että suomalaiset tuhosivat julmasti Leningradin lähellä sijainneiden kylien siviiliväestöä. Venäjän tuomioistuimet ilmoittivatkin syksyllä 2022 suomalaisten syyllistyneen neuvostoliittolaisten siviilien kansanmurhaan.

Ja vaikka Venäjälläkin oli jo myönnetty Neuvostoliiton aloittaneen Talvisodan, viime vuosina Mainilan laukaukset on nostettu taas esiin ja spekuloitu Suomen motiiveilla aloittaa konflikti syksyllä 1939 natsi-Saksan tukemana ja kannustamana. Tässä tarinassa Neuvostoliitto vain puolustautui pakon edessä.

Tällaisessa historian valkopesussa ideana on, ettei mikään saisi rikkoa kotimaan suurelle yleisölle annettua kuvaa viattomasta ja oikeudenmukaisesta Venäjästä, joka ei koskaan ole hyökännyt, vain puolustautunut provokaatioita vastaan ja puolustanut oikeutettuja intressejään. Samaa

viattomuuden doktriiniahan Venäjän hallinto toistaa myös Ukrainassa väittäessään, että koko konflikti on Ukrainan natsihallintoa tukevan Lännen syytä ja että sen perimmäisenä tarkoituksena on heikentää Venäjää.

Kuluneen vuoden aikana tälle jo valmiiksi pedatulle propagandapohjalle on ollut hyvä rakentaa. Natsiretoriikan hyödyntämistä on Suomen osalta jatkettu, kun Karjalassa on muun muassa turmeltu suomalaissotilaiden hautoja natsisotilaiden muistomerkkeinä.

On kuitenkin hyvä huomata, että aivan kuten aiemminkin historiassa, myös nyt Suomi ja Karjala ovat Venäjän näkökulmasta osa suurempaa kokonaisuutta. Nyt, kun siltoja poltetaan länteen päin, venäläisille halutaan alleviivata lännen kaikinpuolista pahuutta sekä menneisyydessä että nykypäivänä. Mitään erityistä, muista maista poikkeavaa arvoa Suomella ja Karjalalla ei Venäjän propagandakentässä ole. Paitsi jos sellaiseksi lasketaan se, että aiemmin neutraalina ja puolueettomana pidetty, myönteisten mielikuvien naapurimaa on saatu liitettyä läntisen rappion rintamaan.

Ajoittaisia poliittisia jännitteitä on vuosien ja vuosikymmenten myötä nostanut kysymys Karjalan palauttamisesta. Kyseessä on tietenkin keskustelu, jota ei ole virallisesti edes käyty, korkeintaan hieman kaarrellen sivuttu. Karjalan asia on kuitenkin säilynyt jonkinlaisena vaiettuna särönä Suomen ja Venäjän suhteissa hyvinäkin aikoina. Tähän säröön on nyt infovaikuttamisella isketty tilanteessa, jossa Venäjän tulevaisuus näyttäytyy hyvin sumuisena.

Vladimir Putinin haaveissa on ollut Venäjän mahdin palauttaminen ja jonkinlainen revanssi Neuvostoliiton hajoamisesta, jota hän on kutsunut vuosisadan pahimmaksi geopoliittiseksi katastrofiksi. Suuruudenhullu ja todellisuuspakoinen suunnitelma imperiumin elvyttämisestä näyttää kuitenkin olevan menossa pahasti pieleen. Kukaan ei tiedä, millaisia seurauksia ja kerrannaisvaikutuksia meneillään olevalla hyökkäyssodalla tulee Venäjällä olemaan.

Venäjän virallisessa puheessa maan vahvuuksiksi on tavattu esittää isänmaallinen ykseys ja monikulttuurisuus. Käytännössä kuitenkin hallinnon suhde Venäjän alueella asuviin ei-venäläisiin on ollut kautta aikojen jo aiemmin mainitun kolonialistisen asenteen sävyttämä. Luonnonvaroja on hyödynnetty empimättä – niinhän myös Karjalassa tehtiin pienemmässä mittakaavassa – ja vähemmistökansoja pyritty integroimaan eri tavoin osaksi venäläisyyttä. Juhlapuheista huolimatta heidän on kuitenkin monin tavoin annettu ymmärtää olevan ikään kuin ”toisia” hierarkiassa, jonka huipulla ovat etniset venäläiset. Erityisen rumalla tavalla tämä on näkynyt sodan aikana, kun Venäjä on värvännyt Ukrainaankin tykinruoaksi köyhiä, syrjäisiä vähemmistöjään ja säästellyt suurkaupunkien venäläistä keskiluokkaa. Tämä on herättänyt suuttumusta, joskaan ei merkittävää vastarintaa. Maan johto on asettunut jonkinlaiseen siilipuolustukseen ja kansa passivoitunut odottamaan, mitä tuleman pitää.

Jos sota kuitenkin jatkuu, mitta saattaa jossain vaiheessa tulla täyteen, viimeistään silloin, jos Venäjän valta alkaa murentua sisältäpäin ja taloudelliset vaikeudet alkavat vaikuttaa kansalaisten elämään. Tyytymättömyys keskusvallan toimiin voi kasvaa, eikä Moskovasta käsin enää pystytäkään kontrolloimaan koko laajaa aluetta. Maailmalla onkin spekuloitu jopa Venäjän valtion hajoamisella.

Jonkinlaista järjestäytymistä asian ympärillä on jo nähty. Eri puolilta Venäjää kotoisin olevat vähemmistöaktivistit ovat kokoontuneet hahmottelemaan tulevaisuutta, jossa nykyinen Venäjän federaatio pilkottaisiin joko täysin itsenäiseksi tai keskenään liittoutuviksi yksiköiksi.

Nyt esiin nousseet pohdinnat Venäjän hajoamisesta heijastuvat myös Karjalaan. Niihin liittyvät ne epämääräiset, huonolla suomella kirjoitetut viestit, joita esimerkiksi Karjalan Liiton jäsenten kerrotaan viime kuukausina saaneen. Niissä on kehoitettu nostamaan esiin Karjalan palautus tai vaihtoehtoisesti tukemaan itsenäisen Karjalan valtion perustamista.

On täysin mahdollista, että näitä viestejä on tuottanut Venäjän oma ahkera propagandakoneisto. Niillä kenties pyritään yllyttämään Suomen karjalaisia ja suomalaisia sellaiseen keskusteluun ja toimintaan, joka voitaisiin nostaa esiin Suomen-vastaisessa propagandassa: ”NATO-Suomi haluaa hajottaa Venäjän ja vaatii Karjalaa takaisin”. Eli oman kansan huomion voisi suunnata jälleen kerran ulkoiseen uhkaan ja perustella sen torjumisella toimia, jotka yhä suuremmissa mittakaavassa hankaloittavat kansalaisten elämää.

Näiden Karjalaa koskevien viestien arvioinnissa onkin otettava huomioon Venäjän propagandan ominaispiirteet. Sen ensisijaisena tavoitteena on – kuten äsken kuvailemani Sandarmoh- tapauskin osoittaa – hämmentää olemassa olevia oletuksia, provosoida ja luoda kaikenlaista epävakautta ja epävarmuutta. Tietojen uskottavuus on sinällään toissijaista. Lähtökohtana venäläisessä informaatiovaikuttamisessa on, että kun eri tavoilla kiertoön syötetään tarpeeksi kaikenlaista tietoa ja kaikenlaisia väitteitä, myös järjettömiä, ihmiset eivät enää tiedä, mihin uskoa. Kynninen ja passiivinen kansalainen ei laita kapuloita autoritäärisen hallinnon rattaisiin.

Tähän sekoittamisen taktiikkaan kuuluu myös niin kutsuttu peilaaminen. Se tarkoittaa vastapuolen syyttämistä asioista, joita itse on tehty, tehdään tai aiotaan tehdä. Kun syytetään suomalaisia kansanmurhista, oman hallinnon teot voidaan painaa villaisella. Tätä lajiahan on Ukrainan tapahtumien tiimoilta nähty paljon. Venäläisten iskut siviilikohteisiin on aina käännetty ukrainalaisten tekemiksi. Ja koko Ukraina on hyökkäämisen on kehystetty väitteellä, että länsi uhkaa Venäjää vasallikseen sitomansa Ukrainan kautta.

Mutta on myös mahdollista, että viestejä Suomen karjalaisille ovat lähettelleet hallintoa tukevan propagandatehtaan sijaan päinvastaiset tahot. Eli nuo vähitellen järjestäytyvät aktivistit, jotka ajavat Venäjän hajoamista. Venäjällä separatismiin kehottaminen on rangaistava teko, mutta esimerkiksi itsenäisen Karjalan valtion perustamiseen pyrkiviä toimijoita asuu ulkomailla ja toimii sieltä käsin. Heidän toiveenaan saattaa hyvinkin olla vastakaiku ja tuki omalle asialle Suomen karjalaispiireistä, vaikka Venäjän hajoamista edistämään pyrkivä sisäinen liikehdintä ei poliittisesti Suomea koskekaan.

Tärkeää on kuitenkin ymmärtää, että emme pysty mitenkään varmistamaan tämän tyyppisen viestinnän todellista lähdettä. Onkin parempi sivuuttaa se osana tällaiseen maailmantilanteeseen liittyvää informaatiohälyä ja olla kiinnittämättä siihen liikaa huomiota. Tähän viestejä saaneita ihmisiä on ohjeistettukin. Se ei ole suomettumista tai Venäjän pelkoa, vaan järkevää toimintaa sumeassa tilanteessa.

Samaten on järkevää olla antamatta ehdoin tahdoin polttoainetta venäläiselle propagandalle, vaikka ajatus mahdollisuudesta Karjala-kysymyksen uudelleen tarkasteluun houkuttelisikin. On

parempi keskittyä nyt Ukrainan auttamiseen sen ahdingossa ja seurata muuten rauhassa, mitä tuleman pitää. Pään kylmänä pitäminen ei ole sekään suomettumista.

Oleellista on myös jälleen kerran ymmärtää kokonaiskuva. Eli Karjalaan liittyvät spekuloinnit ja informaatiovaikuttaminen ovat yksi pieni osa tämänhetkistä geopoliittista kriisi- ja käymistilaa, jonka kesto ja lopputulema ovat vielä täysin hämärän peitossa.

Venäjän näkökulmasta Suomen geopoliittinen asema syrjäisenä, pohjoisena, ystävällismielisenä tai vähintäänkin puolueettomana naapurina on muuttunut pysyvästi. Tämäkin muutos on esitetty hyväuskoisten tsuhkien lankeamisena Lännen ja varsinkin Yhdysvaltojen ansaan. Nato-prosessista huolimatta Suomi on päässyt Venäjän informaatiovaikuttamisessa verrattain vähällä, mikä on hyvä asia, mutta valppaana on syytä olla. Sekä karjalaisten että muiden.